

Zápis z jednání PS 2 Odborné komise pro rodinnou politiku konaného dne 17. 6. 2015

Péče o seniory

Místo zasedání: 402, MPSV

Čas zasedání: 10:00 – 13:00

Přítomné členky a členové Pracovní skupiny:

	Jméno	Organizace
1.	PhDr. Marie Čermáková	SOÚ AV ČR
2.	Mgr. Radka Dudová, Ph.D.	SOÚ AV ČR

Omluvení členové Pracovní skupiny:

	Jméno	Organizace
1.	Mgr. Linda Sokačová	Alternativa 50+
2.	RNDr. Tomáš Kučera, CSc.	PřF UK

Hosté:

Mgr. Kateřina Linková	Odd. koncepce rodinné politiky, sekretariát Odborné komise
Mgr. Gabriela Ferbarová	Alternativa 50+
PhDr. Hana Geissler	Fond dalšího vzdělávání
Mgr. Kateřina Kňapová	Alternativa 50+
Dipl. Pol. Jana Maláčová	MPSV
Ing. Jana Ryšánková	MPSV
Ing. Marta Koucká	MPSV

1. Zahájení jednání

R. Dudová zahájila jednání, všichni zúčastnění se představili.

Dále informovala o konferenci Fondu dalšího vzdělávání k projektu Podpora neformálních pečovatелů, které se zúčastnila a přivítala zástupkyni FDV **Hanu Geissler**.

2. Shrnutí plánu práce

Termín přípravy prvních návrhů: do konce června.

Zprvė půjde o dílčí změny – např. zrušení podmínky společné domácnosti u pečujících osob.

Dále můžeme čerpat z toho, co zpracovalo FDV, které už návrhy připravilo.

Dva typy návrhů k rozpracování přes léto:

- Koordinátor
- Volno na péči

Problém pojmu „dovolená“.

- Komise by ráda vyrušila toto označení
- FDV to zatím koncipuje jako pečovatelskou dovolenou, aby to byla analogie rodičovské a mateřské dovolené, protože jsou to zavedené a dobře pochopitelné pojmy
- zatím neexistuje materiál, jak s těmito pojmy pracovat

Podle **H. Geissler** jde nyní o zavedení nového institutu, což by již zavedený pojem „dovolená“ usnadnil.

R. Dudová i **M. Čermáková** proti užívání pojmu, jako Odborná komise chceme vystupovat z pozice odborníků a zatím nechceme dělat kompromisy, aby to prošlo. Nejde nám také o to zasahovat do projektu FDV, tam klidně může zůstat pojem „dovolená“, podle **H. Geissler** by však bylo dobré to sladit.

3. Opatření první: Koordinátor

R. Dudová představila, co by dělal koordinátor. Šlo by částečně o terénní práci, důležitá by byla informační funkce. Služba by měla komunitní charakter – koordinátor by měl mít jak přehled o potřebách, tak i o možnostech nabídky.

Je zde však problém financování. Součástí návrhu, který připravil FDV byl i propočet, z kterého vyšlo, že by to stálo dost, takže byla navržena i alternativní varianta: mohly by se posílit úvazky na obcích, tak že by to zapadlo do struktury sociální práce, jak tam nyní funguje.

Podle **J. Ryšánkové** by bylo lepší, kdyby to byl úvazek zvlášť. Mohlo by to být financováno na základě dotačního titulu na posílení sociální práce na obcích, ze kterého jsou plánované další úvazky na sociální pracovníky na dvojkových a trojkových obcích. Tento dotační titul má být každý rok a měl by se posilovat, z toho by mohly obce žádat i na koordinátora.

M. Koucká upozornila na to, aby tyto úvazky nebyly financovány z projektů, mělo by to být koncepční. Také **M. Čermáková** požaduje dát do návrhu, aby to bylo systemizované místo, které bude zajištěné pořád. Je nutné posilovat sociální práci.

R. Dudová zmínila, že další bodem, který FDV řešil, bylo, jaké vzdělání by měli mít koordinátoři a koordinátorky. Mohli by to být např. bývalí pečovatelé bez formálního vzdělání? Z hlediska jejich uplatnění na trhu práce by to mohlo být přínosné.

H. Geissler uvedla, že v tom je problém. Sociální pracovníci musí mít poměrně přísné vzdělání. Není až tak lehké bývalého pečovatele udělat koordinátorem, pakliže by

koordinátorem měl být sociální pracovník. Ačkoliv třeba kompetence mají – znají místo, prostředí, mají zkušenost.

I J. Ryšánková to vidí tak, že to vzdělání bude nutné, pokud bude koordinátor zaměstnaný pod obcí. Možností je podmínka doplnění vzdělání.

H. Geissler upozornila na rizika, aby na základě poptávky nedošlo k nabídce vzdělání pochybné úrovně – vzdělání pro vzdělání. Spíše by to měla být nějaká rekvalifikace se zkouškou, a ne aby si všichni museli doplňovat vysokoškolské vzdělání.

J. Ryšánková navrhla, že zjistí, jaké jsou podmínky na obcích a koho by případně mohly na tomto místě zaměstnávat.

Také **M. Čermáková** souhlasí, že není nutné mít na vše nějaký papír, vzdělání. Dát nějaké alternativy, podmíněno osobnostní charakteristikou, znalostí terénu (člověk z obce).

Shoda, že nejlepší variantou: maturita + rekvalifikace.

Debata nad úlohou neziskového sektoru, co když např. v obci dobře funguje neziskovka, jak to bude pak, když by ten koordinátor tu službu vlastně dubloval?

M. Čermáková uvedla, že koordinátor by měl pomáhat v tom prvním nárazu, když se v té rodině něco stane. To nezajistí vše neziskovka, ta má na starosti sociální služby, koordinátor by měl být opravdu pro všechny.

Podle **H. Geissler** je zde více důvodů, proč nenechávat toto na neziskovém sektoru. Jsou závislí na dotacích obce. Zároveň jde o důvěru těch lidí – často jdou nejprve na radnici, jdou se zeptat na úřad. Neziskovky navíc nemohou poskytovat služby pečujícím osobám, pečující osoby nemohou být příjemci – překážka je v zákonu o sociálních službách, pokud pomáhají pečujícím, musí to vykazovat jinak.

Diskuze, jak se vypočítává důchod s ohledem na to, když člověk dlouhodobě o někoho pečuje.

- problém následné nezaměstnanosti
- problém zkráceného úvazku

Zde by mohlo pomoci zavést nějakou ochrannou lhůtu na období po skončení péče. Tentýž problém je zde i s rodičovskou – v případě, že se sníží úvazek, počítá se další rodičovská a mateřská z nového příjmu a ne ze starého, jak by tomu bylo, kdyby daná osoba nepracovala.

R. Dudová navrhla, že toto by se mohlo řešit společně s Odbornou komisí pro důchodovou reformu.

H. Geissler informovala, že FDV nyní připravuje výběrové řízení na analýzu toho, jak se změní důchody, jejich výše i rozpočtová zátěž, při různých situacích. Výsledky by měly být koncem srpna.

4. Opatření druhé: Volno na péči

L. Sokačová zpracovala písemně dvě varianty, které nyní **R. Dudová** představila.

První varianta: rozšíření paragrafu na ošetřování člena rodiny (OČR).

H. Geissler upřesnila, že toto už v podstatě funguje, že toto volno může být prodloužené, ale neplacené. Principem ošetřovného je však řešit krátkodobé události ne dlouhodobé.

R. Dudová tedy vznesla otázku, zda se má navrhované opatření týkat i těchto relativně krátkodobých událostí, anebo jen těch dlouhodobých.

H. Geissler – v zákoně o nemocenském pojištění jsou jasně definované situace, na které se toto pojištění vztahuje. Bylo by dobré doplnit tam pátou situaci, která by řešila toto, když v rodině vyvstala potřeba dlouhodobé péče. Také zákoník práce odkazuje na paragraf zákona o nemocenském pojištění, kde je řešeno ošetřovné. Tj. i pokud by šlo pouze o úpravu ošetřovného, musí se to změnit v obou zákonech.

Dále **H. Geissler** upozornila, že bude třeba vyřešit mnoho otázek:

- Nárok / nenárok – třeba od různé velikosti firmy
- Jak dlouho bude mít zaměstnavatel povinnost držet stejné / analogické místo
- Z čeho finanční podpora – nemocenské / stát
- Oddělit pracovní právní otázky od finančního příspěvku
- Kdo všechno bude mít nárok
- Dávka pro pečovatele – třeba i pro ekonomicky neaktivní, nebo nezaměstnané?

Potřeba péče může být krátkodobá, střednědobá, dlouhodobá. Pracovní skupina dospěla ke shodě, že navrhované opatření by mělo řešit **střednědobou** potřebu.

Jaký dopad by to mělo na zaměstnanost starších žen (protože na nich nyní spočívá hlavně péče)? – nutná analýza.

Podle **R. Dudové** by možnost brát si to víckrát za sebou (jiný člen rodiny) mohla mít pozitivní efekt v tom, že by se příbuzní v péči vystřídali a podpořili – nyní je to často tak, že se péče naválí na dceru, případně na snachu.

Diskuze, proč trvá tak dlouho (6 měsíců – 1 rok) uznání příspěvku na péči.

- Několik kroků, na které jsou dané lhůty
- Posudkový lékař posudek, na základě posudku úřad práce dodá, i když to jde hladce, tak to jde tři nebo čtyři měsíce
- Co to protahuje, odvolání, posudkový lékař přeruší řízení, pokud nemá dostatečné podklady
- Často trvá, než si lidé podají vůbec žádost o příspěvek na péči

Argumentem pro zavedení institutu volna na péči může být i to, že to odlehčí ústavní péči – přechodným LDN a nemocnicím. Podle **R. Dudové** lze toto využít jako ekonomický argument. Na jednu stranu se ulehčí zařízením, tím se péče zlepší, na druhou stranu budou žít déle, což je zase zátěž pro zdravotní pojišťovny.

H. Geissler uvedla, že společně s tímto bude nutné také podpořit terénní zdravotnické služby. Chybí terénní rehabilitace, ambulantní rehabilitace také málo, často se dlouho čeká. Návštěvy v domácnostech už vůbec nefungují.

M. Čermáková zdůraznila i psychologický moment této podpory, který pečující osoby ocení.

Diskuze o nastavení základních parametrů opatření.

Nakonec shoda na tomto:

- základní doba 2 měsíce nároková + 3 měsíce při dohodě se zaměstnavatelem
- placené pouze dva měsíce
- při prodloužení registrace na úřadu práce – potvrzení lékaře + souhlas zaměstnavatele
- možnost jednou se během péče vystřídat s jiným příbuzným (blízkým)
- na jednu osobu, která potřebuje péči, lze využít pouze jednou; opakovat lze celé kolečko v případě terminálního stadia – doprovod umírající/ho; v tom případě je prodloužení nárokové
- mohou využít osoby v přímém příbuzenském vztahu + osoby žijící ve společné domácnosti + tchán, tchyně, snacha, zeť
- OSVČ nárok na 2 + 3 měsíce, pokud si platí nemocenské pojištění stejně, jako mají zaměstnanci, jinak nárok na 3 měsíce neplacené

Opatření má za cíl podporu zaměstnaných, aby si mohli vzít volno na péči, měli čas zařídit vše potřebné a nepřišli přitom o zaměstnání.

Možný způsob, jak toto legislativně upravit: nový paragraf ošetřování v průběhu péče do zákona o nemocenském pojištění.

5. Úkoly a termíny dalšího jednání

Do jednání Komise 18. 6. připravit tato opatření k prezentaci.

Do konce června zpracovat písemně první návrhy.

Termíny schůzek:

- Úterý 30.6. 10:00
- Úterý 28.7. 10:00

V Praze dne 22. 6. 2015

Zapsala: Kateřina Linková

Zasláno všem členům a členkám pracovní skupiny dne: 22. 6. 2015